

Görmek;RGÖrmek;KURALLARI[1] ve Acik;dAcik;b"; edeb kelimesinin ¸oğludur. "Edeb", s&zlk anlamı ile, "terbiye", "utanma", "usul", "yol" ve "kaide" gibi anlamlara gelir. "Muaşeret" ise birlikte yaşayıp iyi ge¸inme demektir. Bir İslam ahlakı terimi olarak "adab", g&z nnde bulundurulması gerekli olan kaideler, usuller, ahlağa uyulması gereken hususlar, terbiye ve nezaket kuralları anlamında kullanılır. "Adab-ı muaşeret" ise topluluk i¸inde normal davranış şekilleri, insanların birbirleriyle ge¸inmeleri usul&, nezaket, terbiye ve g&rg demektir. Daha geniş bir bakış açısıyla, toplum i¸inde yaşayan insanın, birlikte bulunduğu diğer insanlar ile uyum i¸inde yaşamasını sağlayan, hayatın g&nk akışı s&;recinde, insanların uymaları veya sergilemeleri gereken davranış, usul ve şekillerine, ahl&k, terbiye ve nez&ket kurallarına, İslâm'ın g&zel saydığı s&z ve davranışlara, insanların kendisine davet olunan b&t n hayır, zar&;fet, usluluk ve g&zel ahl&k kurallarını ad&-ı muaşeret diye tanımlamak m&m&ndr. K&inatı en m&kemmel bir d&zen ve intizam &zere var eden Allah, bu d&zen i¸inde insanı en g&zel bir kıvamda yaratmış ve ger&ceği şu ayet-i kerimede ifade buyurmuştur:

 ¡¢¡دْ
#1582;َلَقْنَا
#1575;لْإِنسَانَ
#1601;ِيأَحْسَنِ
#1578;َقْوِيمٍ
 &"Biz insanı en g&zel şekilde yarattık" (Tin, 95/4). Bu g&zel yaratılışı, maddi yapıyı olduğu kadar, insanın manevi yapısının, sosyal ve ahlaki davranışlarının temel niteliğini ve son noktada olması gereken şekli ve tarzı da kapsamaktadır. Bu temel niteliğin ona verilmesi, kendisini y&klenen kulluk vazifesini en g&zel biçimde yerine getirmesini sağlamak hedefine y&neldir. İşte bundan dolayı Yaratıcı Kudret diğer varlıkları da insanın istifadesine vermiş, b&yalece onu, âlem i¸inde hâkim duruma getirerek kendisine muhatap ve kulluk ile m&kellef kılmıştır. Peygamberleri vasıtasıyla mutluluğı ulaştırmanın yolları g&stermiş, iyi ve g&zeli, k&t ve ¸irkini &çretmiştir. Her şeyi m&kemmel olarak yaratan Allah, insanlara da bu m&kemmel nizama paralel bir hayat s&rmelerini sağlayacak d&sturları &çretmiş, "doğru"yu ve "yanlış"ı g&stermiştir.

"Kur'an'ın bize &çrettiği ahl&k ve âdâb, zamandan zamana, mekandan mekan değişmeyen, evrensel hayat d&sturlarını temsil eder. İslam ahlak ve adabı diye nitelediğimiz bu sistemin en g&zel ®i de sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) dir. Kuran bu hakikatı ş&yle ortaya koymaktadır:

#1608;َإِنَّكَ
#1604;َعَلى
#1582;ُلُقٍ
#1593;َظِيمٍ &"Sen elbette y&ce bir ahlak &zeresindir" (Kalem, 68/4). Bu ayet-i kerime bir yandan Hz. Peygambere telif ederken, bir yandan da m&minlere hayat tarzlarını ve davranışlarını kendisine uyduracıkları m&kemmel bir &rnek sunulduğunu da ifade etmektedir.

Nitekim, Hz. Peygamber de #1575;نمابعثت
#1604;اتمممكارم
#1575;لاخلاق &"Ben, ahl&kın

[illegible]

[illegible]

günahtır ve araştırmakta bulunmayınız ve bazınız bazınızı gıybet etmeyiniz. Sizden biriniz
ölöl kardeşinin etini yemeyi sever mi? (Bilakis) Onu kerih görmüş olursunuz.
Artık Allah'tan korkunuz, şüphe yok ki, Allah Teâlâ tevbeleri kabul edicidir,
çok esirgeyicidir” (Hucurat 49/ 12) buyurmuştur. Peygamberimiz (a.s.) ise bu hususu
şöyle ifade etmektedir:

إِيَّاكُمْ
وَالظَّنَّ
فَإِنَّ
الظَّنَّ
أَكْذَبُ
الْحَدِيثِ،
وََﻷ
تَجَسَّسُوا
48; وﻷََ
تَحَسَّسُوا
48; وََﻷ
تَنَافَسُوا
48; وََﻷ
تَحَاسَدُوا
48; وﻷََ
تَبَاغَضُوا
48; وﻷََ
تَدَابَرُوا
48; وَكُونُوا
عِبَادَ
اللّهِ
إِخْوَانًا
كَمَا
أَمَرَكُمُ
اللّهُ
تَعَالَى:
الْمُسْلِمِ
أَخُو
الْمُسْلِمِ
48; َﻷ
يَظْلِمُهُ،
وﻷََ
يَخْذُلُهُ،
وََﻷ
يَحْقِرُهُ.
بِحَسْبِ
امْرِئٍ مِنَ
الشَّرِّ
أَنْ
يَحْقِرَ
أَخَاهُ
الْمُسْلِمُ.
كُلِّ

[illegible]

(a.s.) صل من قطعك
واعط من حرمك
واعف عمن ظلمك " "
Senin ile ilişkiyi kesen kimse ile ilişkini sürdür, ن seni mahrum edene ver, sana
zulmedeni bağışla"[15] buyurmuştur. 12. Evlere girerken kurallara uymak. Evlere girmeden
ünce zil çalarak veya kapı tıktatılarak izin istenir, buyurun edilince girilir ve selam
verilir. Bu hususu yüce Allah şöyle ifade etmektedir:
يَاأَيُّهَا
الَّذِينَ
آمَنُوا لَا
تَدْخُلُوا
بُيُوتًا
غَيْرَ
بُيُوتِكُمْ
حَتَّى
تَسْتَأْنِس
15;وا
وَتُسَلِّمُ
08;ا عَلَى
أَهْلِهَا
ذَلِكُمْ
خَيْرٌ
لَكُمْ
لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُون
14; “Ey inananlar! Evlerinizden başka evlere, izin almadan, seslenip sahiplerine selam
vermeden girmeyiniz. Eğer düşünürseniz bu sizin için daha iyidir”
(Nur 24/27). İzin verilmez ise girilmemeli ve eve kabul etmedi diye de alınmamalıdır.
Çünkü gitmek istediğimiz kimse müsait olmayabilir, bir mazereti
bulunabilir. Bu husus Kur'an'da şöyle bildirilmektedir: ن
فَإِنْ لَمْ
تَجِدُوا
فِيهَا
أَحَدًا
فَلَا
تَدْخُلُوهَ
75; حَتَّى
يُؤْذَنَ
لَكُمْ
وَإِنْ قِيلَ
لَكُمْ
ارْجِعُوا
فَارْجِعُوا
هُوَ أَزْكَى
لَكُمْ
وَاللَّهُ
بِمَا
تَعْمَلُونَ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler